



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

14 de Pretio iusto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

De pretio iusto. Cap. 14.

- 1 Pretium iustum quod est.
- 2 Moneta valor quomodo perpendendus, si in diuersis locis & temporibus variet.
- 3 Pretium emtionis legitimum triplex, commune, formale, seu conuentionale, & legale.
- 4 & 7 Pretium rei verum & iustum quomodo ostendendum.
- 5 Pretium venalibus rebus iustum statuendum a quibus.
- 6 Monopolia vendentium improbat & puniunt.

Pretium certum, iustum quoque esse debet, æquum & legitimum, id est, congruum & valori rei accommodatum. *l. si æquo pretio, & l. si fundus, de legat. 1.* Nam si quis vilissimo vendat pretio, alius censetur contractus, quam emtionis: videlicet aut donatio, *l. si quis ante, de acquirit. poss. p. l. si quis conduxerit, loca. p.* aut contractus simulatus, ut in *c. ad nostram, de emti. ap. Gregor. l. per diuersos, 2. manda. lib. 4. c. 35.* Pretium quippe ad æquandum valorem mercis adiectum est emtioni, *l. de contrab. emt. p.* & ad magnam rem comparandam pretium modicum non sufficit. *l. ita autem, in princip. de administratio. tutor. p.* Quo fit ut si ex pluribus rebus, non constat quantum venditum sit, recurrendum est ad quantitatem, *gloss. in l. 1. §. 1. de super. sic.* Sic quantitas pretii & rei eiusque qualitas, declarant qualis fuerit contrahentium mens, & ex quantitate pretii plus minue venditum presumitur. *l. cum in fundo, §. vxor, de iure dot. p. facit l. 1. de reb. dab. p. l. quoties ad Trebel. p.* ¶ Iustum itaque pretium dicitur, ratione habita æstimationis, & valoris monete, secundum usum loci, eius in quo soluitur, *l. deo in arbitrium, de eo quod cert. loc. p.* vel ubi contractus fit, *gloss. in l. semper in stipulationibus, de regul. iur. p. ibi, in regione in qua actum est, frequentatur in l. Imperator, de contrab. emt. in p. ibi præsertim si nihil contra consuetudinem si tamen locus, ubi solutio facienda exprimitur, habenda est ratio valoris & monete, quæ ibi ex usu fit. gloss. in l. sed est suscepterit, §. libertus, de iudic. in verb. ex genere comparationis.* Sicuti in dubio, eius loci ubi certa restadi debet, pondera, & moneta seu pecunia considerari, *l. ratio, in fin. de actio. emt. p. l. contraxisse, de actio. in p. 2. de bonis aucto. in iudic. possiden. l. vinum, si cert. parat. in p. debent si quid de numerum qualitate inter contrahendum placuerit, id in primis, ut in aliis conuentionibus, ut placitum seruandum est: si minus, venditor ex omni genere monete, quam obtulerit emtor, sumere pretium cogitur, duæ modo si auctoritate donata a principe, & iusti ponderis, *l. 1. §. fin. de veteris numismat. potesta. lib. 1. c. 10.* nam eam quæ ab usu recessit, non tenetur accipere, quia in usu ali contractum fuisse videtur. *l. si feruus plurimum, de leg. 1. l. Imperator, de contrab. emt. Clem. beneficiorum, in ver. monetâ currentem, de decim.**

3 facit *l. numis, de leg. 3. l. c. de lanonius, §. animas, de fundo instr. ¶ Pretium emtionis legitimum triplex, commune, formale seu conuentionale, & legale. Commune, quale est illud, quo similes res in eodem loco venduntur, & æstimantur, *l. 1. §. 1. de summi. l. pretia rerum, ad leg. Falci. in p. l. si de admin. iur. c. l. mortis causa, §. fin. de dona. caus. mort. p.* formale ex conuentione contrahentium formam accipit, quod pretium differt ab æstimatione facta, secundum rei veritatem, apud Vlpianum, in *l. in lege Falci. 6. 2. ad legem Falci. in p.* possunt enim contrahentes se mutuo circumueire, id est, minus plusve circa æstimationem verâ pretio adicere, *l. in causa, §. idem Pomp. de mino. p. l. item pretio, §. si loca. p.* plura enim iunt, quæ possunt ratione personarum, vel rerum contrahentium, pretium minere vel augete licere extra communem functionem, ut in *l. pretia rerum, ad l. Falci. vel quia res maiorum fuit emtoris, quæ de causa etiam pluri, quæ valeat interest sua se emi, *l. si emtione, de minori. p. l. lex qua iutores, de administratio. tutor. vel quia res nobis confines sunt, & nobis accommodat. *l. si emi fundus, de leg. 2. l. si æquo pretio, de leg. 1.****

4 ¶ Legale seu proprie legitimum pretium dicitur, quod a lege iustum dicitur, & vera cuiusque rei, lemota omni affectione, æstimatione, quando iuxta reditum fit pretium, ut *l. si quos debitorum, 16. de rescinden. vendit. c. l. penult. de reb. eorum, qui sub iur. vel cura sunt, p. l. Caius, §. Titius, de leg. 2.* Iustinianus verum pretium rei putat rerum ecclesiasticarum, quantum de rebus in quinquaginta annis colligitur, *§. sanctissimus, de alienation. & emphyteusi collatione, 9. titu. 3. nouella 120. & alibi, §. quia vero Leonis, versiculo, si vero alicuius, de non alienand. rebus ecclesiasticis, colla. 2. titu. 1. in Authentica, est in Nouellis ordine 7. in viginti.*

5 ¶ Iustitiam bene gubernatis, rebus quotidiani & neces-

facii vsus, pretium iustum taxari & defini solet, rebus venum expolitis: neque debet permitti arbitrio mercatorum, vel popolorum. *l. de monopol. c. lib. 4. titu. 19. Agonomorum, ædilium vel aliorum, qui præpositi sunt politicis negotiis, cura est, ut statuant rebus venalibus iustum pretium, habita ratione temporum & locorum, efficiantque ne fraus legi horum fiat. *l. l. 4. §. cura curæ, de offic. præf. urb. in p. l. 1. c. de episcop. audien.* Huius rei etiam cura ad decuriones, & ad eos quos episcopos vocatos constat, *l. numerum, §. item episcopi, de munerib. & honor. p.* Sic enim & avaritiæ, & fraudibus via præcludetur, & commercia faciliora erunt, alioquin futurum, *l. de atate, §. ex causa, de interrog. ali. p.* latius fit. Quare rectissime, Caroli noni constitutione apud Molinos lata, anno Domini 1566. statuitur, articulo 8. 2. ut pretium imponatur a iudicibus rebus venalibus, potissimum edulis: & ut caupones, seu hospites, tabellis palam suspensis singularum æstimationem continentibus, fraudem ne faciant. Et hoc ipsum lege alia edictali nuperime renouatum est a rege nostro Henrico eius nominis 3. Galliarum, & Poloniae seu Sarmatiæ rege, latiusque de singulis taxandi decretum.*

¶ Quas ita vrinam tam bene executioni mandarent magistratus, quantum videmus hanc turbam sordidam mercatorum, & dardaniarum & artificum, lucris intentam ex arbitrio vendentem, monopolis tam iniquis & frequentibus, ut ipsa non legem accipere velle a superioribus, sed regi ipsi dare videatur. Sed in curia magistratum, regum imminuit semper auctoritatem in omnibus. Exstant iura ciuilia & regni, qui illos officii admonent, & tamen sine lege viuunt, & nihil vanæ proficiunt leges sine moribus: improbant & iura Imperatorum monopolis, & seuerè puniunt, spoliatione omnium bonorum & perpetuo exilio. *l. l. vnc. de monopol. lib. 4. c. titu. 19. vide Joannem Barberium in Vitorio iuris, titu. de collegiis illicitis, & monopolis, Francisc. Lucanum in suo tractat. celeberrimo, in 2. parte principal. de casibus bonorum publicandorum, numer. 5. & 6. Jo. de h. Damhanderium Brugensem, in Enchiridio praxeos rerum criminalium. Cast. gant & Imperatorie nonissime lata in Germania leges, tempore Caroli V. in comitis Augustæ Vindeliciorum habitus, anno 1548. cap. seu articulo 18. eadem pena publicationis bonorum & exilii. Franciscus quoque primus Galliarum rex, prohibuit artificum monopolia, neve ex composito res artificii sui vna tractarent: pena confiscationis corporis & bonorum iudicialiter constituit. Franciscus 1. de abbreviati. titu. art. 191.*

¶ In iusto deinceps pretio indicando, consideratur valor rei, & monete ex tempore quo emtio facta est, & loci ubi facta, non habita ratione status, aut qualitatis rei, anterioris vel sequentis, cum causa. *4. 2. de resib. & cum dilecti, de emtio. cap. dudum, de electi. apud Gregor. l. 2. §. l. si voluntate, in fine, de rescind. vend. c. lex mille, §. 1. de emtio. p. cum similit.* Sicuti enim pretia ex diligenti cultura prædiorum augentur: ita si negligentius habita sint, minui ea necesse est. *l. 3. §. disfructus, de iure sic. in p. l. ad rescindendam, de rescindend. vendi. c. l. fin. c. de alluion.* Sed inspicimus generaliter in conuentionibus, tempus quo contrahimus. Sic habita eius ratione, facile erit statuerè num deceptio in pretio fuerit. Ex his enim variant rebus pretia legitima, ut & ex aliis que ex commoditate, fertilitate, vel sterilitate rerum contingere possunt, ut his verbis Plinius paucis admonet. *Pretia rerum que vsquam posuimus, non ignoramus alia in aliis locis esse. & omnibus pene annis mutari, prout nauigationes consistunt, aut ut quisque mercatus sit, aut aliquis præualens maniceps annonam flagellet, non obliui Demetrium a tota Septastia Neronis principis patri accersitum apud consules. Plinius lib. 3. hystor. natur. 13.*

De Consensu, & de Personis quæ emtionem, vel venditionem perficiunt.

CAP. 15.

- 1 Vendi cur res in solidum eadem duobus possit.
- 2 Consensus emtionem perficit.
- 3 Emtoris cum permutatione, & locatione distinctio eod.
- 4 Emtio dissensu vitatur.
- 5 Vendens aliud pro alio, quomodo teneatur.
- 6 Mandatum in emtionibus & venditionibus puniendum.
- 7 & 13. Emere aut vendere qui non possunt.